

'EN STORSLÅET HISTORIE'
PHILIP PULLMAN

PRIS-
VINDER

FRA EN KLAR HIMMEL

INSPIRERET AF EN SAND HISTORIE

PHIL EARLE

FORLAGET BOLDEN

GRATIS LÆSEPROVE

‘EN RÅ OG SMUK
FORTÆLLING’
ANNA JAMES

1941. Krigen raser. Den 12-årige dreng, Joseph, bliver sendt ind til byen, hvor bombeflyene cirkler på himlen. Der skal han bo med Mrs. F, en brysk kvinde uden meget tilovers for børn. Hendes eneste kærlighed er den nedslidte zoologiske have, hun ejer, og dens mægtige gorilla, sølvryggen Adonis.

Joseph er en vred dreng, der føler sig svigtet og forladt.

Som ugerne går, afsløres hemmeligheder, og stærke bånd knyttes mellem drengen og den store gorilla, som han er sat til at vogte.

Men hvis bomberne rammer, og Adonis sættes fri, vil Joseph så være i stand til at gøre det uundgåelige?

FORLAGET BOLDEN

4

De ødelagte bygninger vakte ikke ligefrem glæde i Joseph, men synet af dem fik ham alligevel til at føle noget andet end den sædvanlige vrede.

Først og fremmest var han chokeret. Hvordan kunne han være andet? Han havde set grynede billeder af Blitzens⁴ ødelæggelser før, men ingenting havde kunnet forberede ham på *lugten*. Der hang en lugt af gas i luften. Så meget, at det nærmest var et under, at folks cigaretter ikke fik hele gaden til at gå op i røg. Men der var også en anden lugt: en voldsom stank af forkullet forrådnelse. Mens stanken fyldte hans næsebor for første gang, spekulerede Joseph på, om det var en lugt, han nogensinde ville kunne glemme igen.

Det var også voldsomt for øjnene: ikke bare synet af alle bygningerne, der var blevet reduceret til støv, men også alt det, der foregik mellem dem. Joseph havde ikke forventet at se flokke af sygeplejersker i hvide uniformer gå og grave i murbrokkerne. Var det ikke den slags, man havde hjemmæværet til? Burde sygeplejerskerne ikke være på hospitalet i fuld gang med at lappe folk sammen? Han spurgte Mrs. F.

”Krig får nok det værste frem i nogen,” sagde hun, ”men i langt de fleste får krigen det bedste frem.”

Og hun takkede sygeplejerskerne, da de gik forbi.

Foruden kvalme og chok rasede der også en anden følelse

gennem Joseph. En underlig følelse af taknemmelighed, fordi de endeløse rækker af ulmende huse varmede luften op og hævdede temperaturen fra arktisk kulde til bare isnende.

Han spurgte ikke, hvor de skulle hen. Han vidste allerede bedre end at spørge. I stedet lod han sine tanker vandre, begyndte at forestille sig, hvor Mrs. F. bedst kunne tænkes at arbejde.

En frisørsalon? Det virkede usandsynligt, taget i betragtning at den strittende fuglerede på hendes hoved dårligt nok blev holdt nede af en grov uldhat.

En café måske? Han rystede på hovedet. Han havde smagt hendes grød og regnede ikke med, at nogen ville betale for den oplevelse.

Et hospital så? Det var afgjort en mulighed, sådan som hun havde takket sygeplejerskerne. Men hun var ikke ligefrem den omsorgsfulde type. Et smørret grin løb over hans ansigt, da en langt mere sandsynlig tanke slog ned i ham.

Bedemand. Der ville ingen sige hende imod eller udfordre hende på nogen måde. Og hun var lige så kold som ligene, der skulle gøres i stand.

Tanken om hende, der lagde makeup eller rettede slips på ligene, var nok til at underholde Joseph i en rum tid. Scenarierne blev mere og mere omfattende og makabre, indtil han fuldstændig fortabte sig i dem og vadede direkte ind i Mrs. F's ryg. Hun var stoppet brat op foran ham.

Med et demonstrativt suk og en stærk arm rettede hun ham og lod ham vide, at de var fremme. Hun gav sig til at kæmpe med en enorm hængelås og en kæde, der snoede sig slangeagtigt om to metallåger.

Joseph trådte et par skridt tilbage. Han så undersøgende på de imponerende stensøjler, der stod på hver sin side af lågerne, og på de to bogstaver, der stolt knejsede over dem. OO stod der. Bygningen så ikke nær så spændende ud, som bogstaverne ellers lagde op til. Tværtimod så den noget desperat ud, som om den gladeligt ville tigge et tysk bombe-fly om at gøre en ende på sine lidelser.

Selvfølgelig tog det ikke Joseph ret lang tid at gennemskue, hvad det var for en bygning. Han var ikke dum, langtfra, og han fandt hurtigt ud af, hvad det tredje bogstav måtte have været.

”Arbejder De i zoo?” spurgte han og forsøgte at lyde uimponeret, selvom han mærkede et stik af spænding.

Mrs. F vendte sig, kæden lå sammenrullet i hendes arme som en sovende pyton.

”Arbejder her? Nej, jeg arbejder her ikke. Det er mig, der *driver* stedet. Som min bror gjorde, før han drog i krig. Der er ikke mange, der *arbejder* her, Joseph, året er 1941, og vi er midt i en krig. Så vidt jeg kan regne ud, udgør du en tredjedel af arbejdsstyrken. Du kan lige så godt vænne dig til det.”

Og hun lagde kæden om hans hals. Den uventede vægt havde nær væltet ham omkuld.

”Godt. Luk så lågen og følg efter mig. Før en af beboerne herinde tror, at det er morgenmaden, der er kommet tidligt i dag.”

Han vidste godt, at hun drillede ham. Det håbede han i det mindste, hun gjorde, men der var nu noget mærkeligt ved stedet: spøgelsesagtigt, tavst, utrygt. Der var ingen tegn på bevægelse, mens de gik forbi bur efter bur. Hans ører opfangede alligevel usammenhængende, skurrende skrig, hele tiden et sted i det fjerne, umulige at placere.

Der var særligt én lyd, der blev ved, en dyb knurren, der rumlede over dem, som blev højere og højere, for hvert skridt de tog. Det så ikke ud til at genere Mrs. F det mindste. Hun så faktisk så ubekymret ud, at Joseph blev i tvivl om, om det kun var ham, der kunne høre det.

Han brød sig ikke om det, og han tog sig selv i at række ud efter et splintret stykke træ, der lå efterladt på jorden. Han greb hårdt fat om det, hans knoer blev hvide. *Hvad er det, jeg laver?* tænkte han for sig selv. Det var tåbeligt. Han var da ikke sådan én, der blev bange.

Mrs. F udviste stadig ingen tegn på nervøsitet. *Hvad var det, hun vidste, som han ikke vidste? Hvordan kunne hun undgå at høre lyden og blive grebet af den panik, som lige nu steg i ham?*

Men han ville ikke spørge hende. Selvfølgelig ville han ikke det.

Mrs. F gik videre, fløjtede umelodisk, indtil en forpjudet, sort tornado pludselig susede forbi hende og ramte Josephs bryst, før han overhovedet kunne nå at hæve sit våben.

Han blev styrtet omkuld på jorden, gruset trængte sig vej gennem hans trøje og borede sig ind i hans ryg, et skrig undslap ham, et urskrig, et skrig vildere, end burenes beboere kunne præstere.

Han mærkede, hvordan han spændte i skuldrene, og hans arme flagrede, da dyrets snude gentagne gange snappede ud efter ham.

Træstykket faldt ubrugeligt ned på jorden. Han ville selv bide, men han var låst, magtesløs, ikke bare på grund af dyret, men på grund af selve frygten. Han forventede at mærke sin krop blive flænset af smerte, men i stedet hørte han en gøen fra et andet vildt dyr.

“Tweedy. Nej!” bed Mrs F.

Og så: ”Ven. Dreng.”

Den truende knurren stoppede med det samme, og Joseph mærkede, hvordan presset fra dyrets ben forsvandt. Det var stadig ovenpå ham, holdt ham nede, men kæberne søgte ikke længere efter den mest saftige luns af hans hals. I stedet var snuden nu få centimeter fra hans ansigt, to chokoladebrune øjne så på ham bag et tæppe af vildt hår, tykt og filtret som en gammel mands øjenbryn.

Joseph vidste ikke, hvad han skulle forvente, og halvt om halvt frygtede han stadig blottede tænder, men i stedet kom der en tunge: lange, slaskede slik, der startede ved hans hage og ikke stoppede, før de nåede hans hårgrænse.

”Væk med dig!” råbte han, flov over sig selv. Hundens ånde stank. Varmt og hengemt, som om hundens tunge lidt for ofte havde været i nærheden af en anden hunds bagdel. Eller dens egen bagdel. Uanset hvilken bagdel der var tale om, havde Joseph ikke lyst at have tungen tæt på sit ansigt, og han skubbede dyret væk, overrasket over, hvor let det var at få det ned: i direkte modstrid med den styrke, dyret havde demonstreret, da det skubbede ham omkuld.

Han rullede om på siden og kunne omsider tænke (og lugte) ordentligt igen. Han følte en bølge af skam rulle over sig, da han endelig fik set rigtigt på hunden.

Han vidste ikke, hvad han havde forventet: en schæferhund måske. Han forestillede sig en af den slags hunde, nazisterne måtte kæmpe for overhovedet at holde i snor, når de terroriserede frygtssomme menneskemængder. Et dyr med vægt og styrke. Men til sin store skam så han et dyr, der mest af alt lignede en langhåret miniature-mynde.

Den havde for mange grå stænk i den matte pels til at være en hvalp, selvom den sprang rundt i en rasende fart som en unghund, mens den ihærdigt forsøgte at fange sin egen hale. Det var nok det mest usle kræ, Joseph nogensinde havde set. I skægget hang der madrester og andre ting, der var umulige at definere. I pelsen sad, hvad der lignede et helt blomsterbed.

Joseph spekulerede over, hvornår den sidst havde fået et bad. Egentlig lod det til, at det allerede var for sent at give den et bad. Det eneste fornuftige ville være at barbere den fra hoved til hale og starte helt forfra.

”Frygtindgydende dyr, synes du ikke?” sagde Mrs. F, der kom til syne over ham med et skævt smil spillende om læberne. ”Næsten det mest skræmmende væsen herinde. Normalt bor han hos mig, men siden du skulle komme, lod jeg ham blive her i nat. Han tager sit arbejde som vagt meget alvorligt.”

Hun hev en bid af et eller andet op af lommen og smed det til hunden, der støvsugede det op og forsøgte at tigge sig til mere.

”Er han Deres?”

”Svært at sige,” svarede hun og bøjede sig over hunden, mens hun lavede en grimasse. ”Fandt ham sovende inde i flodhesteanlægget for syv måneder siden. Ved ikke, hvordan han kom derind, men det virkede ikke, som om flodhestene havde noget imod, han var der, så længe han ikke rørte deres mad. Det var ham, de var mest kede af at sige farvel til, da de blev sendt væk. Guderne må vide, om sådan nogle bæster rent faktisk kan græde, men de kunne ikke lide at forlade den dumme hund. De ville ikke gå ind i lastbilen, før han ledte dem derind.”

Det var den længste strøm af sammenhængende ord, kvinden

havde ytret, siden han var ankommet. Han hørte en anden tone i hendes stemme, så hendes kropsholdning bløde op, da hun forsigtigt begyndte at plukke blade ud af hundens pels. Han følte en snert af bitterhed. Hun viste det sølle gadekryds sådan en omsorg, men ham gav hun kun kommandoer og ordrer.

Hunden, der nu var befriet for sin last af blade, vendte sin opmærksomhed mod Joseph, snusede til hans hænder og begyndte at kredse om ham. Tiggede ham om at lege og hylede af spænding.

Joseph værdigede ham ikke et blik, men fortsatte fremad mod et stort bur; han havde en underlig følelse af, det var ham, der var spærret inde bag tremmerne.

”Jeg ville ikke gå for tæt på det der bur, hvis jeg var dig,” sagde Mrs. F. ”Adonis er ikke så glad for nye mennesker.”

”Det lyder som en anden, jeg kender,” mumlede Joseph, der ignorerede hendes advarsel og gik endnu tættere på.

Der var mørkt inde i buret, og det var for stort og skyggefuldt til, at man kunne se, hvor det endte. Bagerst i buret kunne han skimte en faldefærdig hytte med trævægge og et bølget tintag. Han troede, Mrs. F drillede ham: at buret var tomt, som de fleste af de andre bure. Så han samlede en pind op, en pind på længde med hans egen arm, og lod den glide over tremmerne, mens han gik.

Ekkoet fra metallet gav en behagelig lyd, næsten som musik, og Joseph kunne godt lide, hvordan stødene sendte rystelser op gennem hans arm og tværs over hans bryst. Derfor ignorerede han Mrs. F, der advarede ham for anden gang, da han nåede enden af buret. I stedet gentog han processen, drejede om på hælen og tog turen bagfra.

Men da han nåede den midterste del af buret, var det, som om

hele verden pludselig styrtede sammen. Det kom som et lyn fra en klar himmel, ingen sirene, bare en tsunami af bevægelse og øresønderrivende larm. Noget kastede sig mod tremmerne, rev pinden ud af hans hånd, og han tumlede baglæns i chok, snublede og faldt til jorden.

Larmen fortsatte. Ordet larm var ikke engang dækkende. Joseph havde aldrig hørt noget lignende. Lyden flåede i hans ører. Det var så højt, at hans hænder uvilkårligt fløj op, ikke bare for at dække dem, men for at stoppe strømmen af blod han var sikker på, måtte komme flydende fra øregangene. *Hvad var det her for et sted?* tænkte han. Hvad i alverden lavede han her? Var det en straf? Havde han virkelig fortjent det her?

Det var et kaos uden ende. Hvad end det var for et væsen i buret, blev det ved at kaste sig mod tremmerne. Lange behårede arme rakte ud, forsøgte at nå drengen, der hastigt kravlede væk.

Det var en abe, tænkte han. Nej, det var noget større. Meget større. Og langt mere vredt. Et væsen vredt nok til omsider at sætte gang i Mrs. F, der bevægede sig frem mod tremmerne, mens Joseph forsøgte at komme væk. Gispende iagttog Joseph, hvordan hun langsomt nærmede sig buret med en arm fremstrakt, hånden var åben og flad, men hovedet holdt hun bøjet, hun tog ikke øjenkontakt med monsteret i buret.

Hvad havde hun gang i? Havde hun ikke set, hvad der var i buret, hvordan det opførte sig? Hun ville blive flået i stykker. Hun måtte være vanvittig.

Men Mrs. F virkede rolig. Da hun næsten var fremme ved buret, begyndte hun at gå endnu langsommere. Hun begyndte at tale. Eller nærmere at lave lyde, en række af grynt, dybe og

gutturale⁵. Armen, der ikke var strakt frem mod dyret, var forsvundet ned i hendes lomme.

Hun nåede tremmerne, stoppede få centimeter fra det sted, hvor dyret stadig rokkede ophidset frem og tilbage, og lod sig glide ned på hug som et spejlbillede af dyret i buret. Langsomt, stadig med bøjet hoved, tog hun en gulerod op af lommen og lod, som om hun spiste den. Dyret så på hende, dets bevægelser var blevet roligere.

Hun lod, som om hun tog endnu en bid, så en tredje og så: Som i slowmotion rakte hun sin arm ind mellem tremmerne; bæstets hånd berørte hendes, da det tog guleroden fra hende.

Og så? Ingenting. Dyret begyndte at spise, mens det kløede sig på maven. Sikkert en loppe, tænkte Joseph, mens han så, hvordan Mrs. F imiterede dyrets bevægelse og ligeledes begyndte at klø sig på maven.

Det tog ikke dyret lang tid at fortære guleroden, og før han havde spist den sidste bid, vendte han sig og gled tilbage i skyggerne. Mrs. F rejste sig også og rystede sine stive knæ.

”Bare rolig. Det tager lidt tid at lære Adonis at kende. Inden længe kan du sagtens gå ind og gøre rent i hans bur.”

”Går De *derind*? Når han også er *derinde*?”

”Selvfølgelig. Jeg kan jo ikke rigtig sende ham ud og spise is i mellemtiden, vel? Og han samler ikke rigtig sit eget skidt op, hvis jeg giver ham en spade. Nogle gange venter jeg, til han sover, men ikke altid. Det handler om tillid.”

”De får ikke mig *derind*,” mumlede han.

Mrs. F hørte ham ikke, og hun var ikke færdig med at tale. ”Regel nummer et,” sagde hun. ”Lyt altid til Mrs. F.”

Der var en pause, bare et splitsekund.

”Regel nummer to: Lyt altid til Mrs. F i zoo. *Særligt* når vi er i zoo. Jeg skal nok fortælle dig regel nummer tre, så snart jeg finder på den.”

Og uden at tilbyde ham hjælp til at komme på benene gik hun videre, mens den tåbelige hund sprang rundt om hende.

Joseph kunne ikke løsrive blikket fra buret. Han fattede stadig ikke det, han lige havde set. Det eneste, han forstod, var, at Adonis (hvis det altså var dyrets navn) tydeligvis ikke brød sig ret meget om ham. Præcis som alle andre i hans liv.